

Múzeum obchodu Bratislava

**VÝROČNÁ SPRÁVA
ROK 2005**

*Múzeum obchodu Bratislava
Linzbothova 16, 821 06 Bratislava
Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
prom. hist. Marcel Juck*

Múzeum obchodu Bratislava zabezpečuje na základe prieskumu a vedeckého výskumu zhromažďovanie, zhodnocovanie vedeckými metódami a odborné spravovanie zbierkových predmetov, písomných dokladov a iných dokumentačných foriem o vývoji obchodu, pohostinstva a cestovného ruchu (ďalej len obchodu) na území Slovenska od jeho prvopočiatkov až po súčasnosť. Zároveň zabezpečuje ich sprístupnenie verejnosti a využívanie vo verejnom záujme. Zbernou oblasťou je územie Slovenska a nadväzne oblasti a územia štátnych útvarov, ktorých bolo územie Slovenska v minulosti súčasťou.

*Tel./fax: 00421/2/45243167
e – mail: muzeum.obchodu @ muzeumobchoduba.sk
názov: www.muzeumobchoduba.sk
forma hospodárenia: štátna rozpočtová organizácia
vysunuté pracovisko(do 30.8.2005): stála expozícia „Z histórie obchodu na Slovensku,,
Zámocká 5, 019 01 Ilava – Klobušice, tel.:00421/42/4465638*

Poslaním Múzea obchodu Bratislava je najmä tvorba, ochrana, odborné spravovanie a prezentácia zbierkového fondu dokumentujúceho vývoj obchodu a pohostinstva na území Slovenska. Zbierkový fond spravuje múzeum, ako súčasť kultúrneho dedičstva národa a štátu. Kvantitatívne predstavuje zbierkový fond 60.086 kusov. Svojim pôsobením sa múzeum orientuje na celú populáciu s dôrazom na mládež na akomkoľvek stupni vzdelávania.

Podstatnou činnosťou je zhromažďovanie – tvorba zbierkového fondu – akvizícia – 99,9% predmetov, písomností a iných dokumentačných foriem získalo múzeum kúpou. Rovnocennou zložkou činnosti je ochrana, čiže uloženie, konzervovanie a reštaurovanie. Odborné spravovanie spočíva najmä vo všetkých odborných múzejných činnostiach, ako sú evidencia, katalogizácia, kategorizácia, či podrobné vedecké spracovanie. Zbierkový fond je prezentovaný najmä výstavnou činnosťou, či už prostredníctvom stálej expozície, alebo špecialitou Múzea obchodu – putovnými výstavami na Slovensku, aj v Českej republike. Fond je nepriamo prezentovaný aj prostredníctvom spolupráce so subjektmi reklamy, filmu, či obchodu. Ďalšou formou je publikačná činnosť. Múzeum uzatvorilo Dohodu o kultúrnej spolupráci s Mestským múzeom v Králikoch a stalo sa spoluorganizátorom sochárskeho sympózia Artex 2005. Múzeum zabezpečovalo účasť slovenských a maďarských umelcov v rámci programu sympózia vychádzajúceho z orientácie na umelcov z krajín Vyšehradskej štvorky.

V roku 2004 bola realizovaná 1. etapa prípravy novej stálej expozície v podkroví sídelnej budovy múzea v Bratislave, spočívajúca v stavebnej časti realizácie v hodnote 9.734.986,- Sk, pre ktorú bol v roku 2002 vypracovaný investičný zámer. Stála expozícia v Klobušiciach bola uzatvorená k 30.8.2005. Náročná demontáž, prevoz a vypratanie priestorov trvalo do 31.10.2005. Zároveň sa podľa projektovej dokumentácie realizoval interiér novej stálej expozície v Bratislave – Podunajských Biskupiciach, ktorá bola po dokončení inštalácie slávnostne otvorená 28.12.2005. V opravách interiéru prízemnia budovy bude múzeum pokračovať obnovou troch najväčších depozitárov v roku 2006. Pokračovať bude akvizícia a ochrana zbierkového fondu vo vlastnej réžii, ale aj dodávateľským spôsobom (len v prípadoch, kde je potrebné využiť špeciálne odborné činnosti - reštaurovanie historických tlačí, umelecká maľba, ...). Pokračovať bude múzeum aj vo výstavnej činnosti v spolupráci s múzeami na Slovensku a v Českej republike. V múzeách bude pokračovať aj prieskum zbierkových fondov vo vzťahu k zameraniu Múzea obchodu, najmä v Uměleckoprůmyslovom múzeu a v Náprstkovom múzeu v Prahe. Vo vydavateľskej a propagačno - publikačnej činnosti bude múzeum pokračovať najmä v súvislosti s uvedením novej stálej expozície do života. V personálnej oblasti nastalo zlepšenie až k 1.1.2006, kedy do múzea nastúpili 2 noví odborní pracovníci.

Nasvietená budova MOB na Linzbothovej 16 v Bratislave – Podunajských Biskupiciach pri príležitosti slávnostného otvorenia 28.12.2005

Odborné činnosti

a) Výstavná činnosť

Stála expozícia – „Z histórie obchodu na Slovensku“

Expozícia bola otvorená do 30.8. v utorok až sobotu do marca od 8,00 –16,00 a od apríla do uzatvorenia od 9,00 – 17,00. Navštívilo ju 3.872 návštevníkov. Čo predstavovalo 22 ľudí denne. Stála expozícia bola propagovaná najmä na školách a učilištiach regiónu, ako aj prostredníctvom regionálnych médií, reklamnými prístennými pútačmi priamo v obci Klobušice, na diaľnici na exite Ilava ako aj v motorestopoch pri obci Beluša v smere od Žiliny a na čerpacej stanici Transpetrol v smere od Bratislavy. Múzeum využívalo mobilnú reklamu na zadnom skle autobusu na trase Bratislava-Trenčín – Považská Bystrica. Pravidelne sa rozosielať pozývacie listy na základné školy, stredné školy a učilišťa ako aj do rekreačných a liečebných zariadení na okolí (Piešťany, Nimnica,...). Expozícia bola propagovaná aj na internetovej stránke múzea, ďalej na stránkach www.muzeum.sk Žilinskej firmy Decus, www.il.mesto.sk mesta Ilava ako aj na obecnej stránke www.volny.cz/klobusice/. Ďalej bola propagovaná v rádiu Dúha, v Ilavskom mesačníku a napríklad v Hospodárskych novinách. Ďalej bola propagovaná pomocou siete projektu „Matúšove kráľovstvo“, ktorého „pútnickým miestom“ sa expozícia stala.

Ťažiskovými návštevníkmi boli aj naďalej žiaci a študenti základných a stredných škôl, SOU, gymnázií, obchodnej akadémie, atď..... Dôležitou skupinou návštevníkov boli nemecky hovoriaci pacienti z Piešťan, ďalej pacienti z Trenčianskych Teplíc a Nimnice. Návštevnosť aj naďalej ovplyvňuje otvorenie diaľnice, čím sa expozícia dostala z hlavného ťahu na vedľajšiu cestu a v roku 2003 čiastočne aj uzatvorenie Trenčianskeho hradu. Zásadnou zmenou v živote expozície bola snaha miestneho úradu Ilava odpredať objekty kaštieľa v ktorom výstava sídli na podnikateľské účely, kde hrozil veľmi reálne stav nutnosti vyprázdniť priestory zo strany múzea. Aj preto sa múzeum rozhodlo pre realizáciu novej stálej expozície v podkroví sídelnej budovy v Bratislave (viď bod 2.).

V stálej expozícii, ktorej chod zabezpečovali dve pracovníčky sa konali pravidelné prednášky pre školskú mládež.

Po jej zatvorení k 31.8.2005 nastalo obdobie náročnej demontáže, balenia a prevážania zbierkových predmetov do depozitárov v Bratislave, kde sa zároveň začínala inštalácia novej stálej expozície, ktorá bola po masívnej reklamnej kampani slávnostne otvorená 28.12.2005, s tým že jej samotná prevádzka sa začala 2.1.2006.

Rozvrhnutie a scenár expozície predurčila samotná konštrukcia krovu. Takto sa vytvorili akési oddelenia, do ktorých sa nainštalovali jednotlivé skupiny predmetov podľa katalogizačného triednika, ako prehliadka najatraktívnejšieho, čo v zbierkovom fonde múzea je. Sú to váhy všetkých typov, obaly všetkých typov, kartónová interiérová reklama, počítaacie stroje, prostriedky predaja a propagácie piva, registračné pokladne, zásobníky na tovar všetkých typov a pomôcky na úpravu a manipuláciu s tovarom. Dôležitým prvkom je interiér obchodníka so zmiešaným tovarom do ktorého môže návštevník vstúpiť. Ako solitéry sú v komunikačnom priestore umiestnené sadrové, kaširované reklamné pútače. Na stenách celého priestoru sú nainštalované reklamné plagáty a smaltované a plechové reklamné tabule. Do priestoru bol umiestnený zásuvkový zakladač pražskej firmy Lotech, na plagáty, písomnosti a drobné predmety Expozícia má 4 okruhy ozvučenia, efektné osvetlenie a je opatrená audiovizuálnou technikou. Celá expozícia je bezbariérová vrátane výťahu a WC pre telesne postihnutých návštevníkov. Expozícia bude otvorená od utorka do nedele od 9,00 do 17,00 hod.

Registračné pokladne „National Cash Register Co.“ v novej expozícii MOB v Bratislave

Vitrína s atraktívnymi medenými zásobníkmi na kávu v novej stálej expozícii v Bratislave

b) Výstavy

Múzeum pokračovalo aj naďalej v cestovaní so svojimi putovnými výstavami. V Českej republike prebiehala výstava „Historická reklama (zo zbierok Múzea obchodu)“. Výstava navštívila v roku 2005 Městské muzeum v Bystřici nad Pernštejnem, kde bola vystavená v historickej budove

bývalej radnice a pivovaru a v Městské muzeum v Břeclavi, kde bola vystavená v budove bývalej židovskej školy.

Výstava prezentovala všetky atraktívne a typické prostriedky dobovej reklamy, ako sú najmä plagáty, smaltované a plechové tabule, obaly, kartónové vývesky a stojany, vývesné štíty, prospekty, katalógy, účtenky, hlavičkové papiere a dokonca aj elektrický svetelný vývesný štít. Ako symboly múzea boli vystavené medené zásobníky na kávu a registračná pokladňa. Výstava musela byť v každom múzeu operatívne prispôsobovaná rozličným priestorom a podmienkam v každom múzeu, nakoľko množstvo predmetov bola daná colným dokladom CARNET ATA. Výstava bola pri každom pobyte a každej preprave zvlášť poistená. Na propagáciu boli vydávané pozvánky a použité vopred vytlačené plnofarebné plagáty s bianco plochou pre dotlač.

Ukážka z výstavy „Historická reklama“ v Mestskom múzeu Břeclav

Ďalšou výstavou bola „Čím poslužíme?(Obchod v minulosti)“ realizovaná v Slovenskom poľnohospodárskom múzeu v Nitre. Ťažiskom inštalácie bol nábytok obchodu so zmiešaným tovarom, opäť doplnený všetkými formami a prostriedkami dobovej reklamy a predmetmi dokumentujúcimi formy a spôsoby predaja v minulosti. Výstava bola realizovaná v špeciálnych výstavných priestoroch múzea. K výstave bola vydaná plnofarebná obojstranne potlačená pozvánka so sprievodným textom a opäť boli použité farebné plagáty s bianco plochou na dotlač.

Múzeum sa podieľa aj na stálej expozícii Múzea Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši. Podobne pri realizácii novej expozície Múzea mincí a medailí v Kremnici, kde zapožičalo predmety doplnujúce interiér historického obchodníka. V Slovenskom Poľnohospodárskom múzeu v Nitre pomáhalo pri realizácii výstav a doplnení stálej expozície.

Záujem médií na otvorení novej stálej expozície

Prvoradou úlohou bola však realizácia novej stálej expozície v podkrovných priestoroch kúrie Juraja Alberta – sídelnej budovy múzea v Bratislave – Podunajských Biskupiciach. I. stavebná etapa bola úspešne ukončená a skolaudovaná v roku 2004. Pred múzeom stála náročná úloha vytvorenia atraktívneho moderného interiéru a zaujímavej expozície. Po vytvorení interiérového projektu bol vo verejnej súťaži obstaraný dodávateľ samotného interiéru. Po dokončení týchto prác nastúpili pracovníci múzea so samotnou inštaláciou. 28. 12. 2005 bola nová stála expozícia po predchádzajúcej reklamnej kampani slávnostne otvorená recepciou pre pozvaných. Od 2.1.2006 začala fungovať pre verejnosť s otváracími hodinami od utorka do nedele od 9,00 – 17,00 hod.

„Skutočná“ majiteľka obchodíka pri slávnostnom otvorení

c) Akvizícia

V tejto základnej a podstatnej činnosti bolo múzeum znova úspešné a podarilo sa mu najmä vďaka možnostiam štátneho rozpočtu získať 134 ks zbierkových predmetov a písomností, čo predstavuje 114 prírastkových čísel, v nadobúdacej cene 198.000,- Sk, hradenej z kapitálových prostriedkov.

Zbierkový fond bol takto obohatený o kolekcie plechových a kartónových škatuliek, smaltovaných a plechových tabúľ, zásobníky na kávu, váhy, fľaše, drobné reklamné predmety, kolekciu kartónových reklamných vývesiek a stojanov, registračné pokladne, súbor reklamných letákov, hlavičkové papiere, účtenky, cenníky a iné.

Na základe akvizičného prieskumu sú v evidencii múzea už aj predmety, ktoré bude potrebné získať v roku 2006. Predmety a písomnosti boli získané v obchodoch so starožitnosťami v Bratislave.

Predmety z akvizície v roku 2005

d) Prieskum v iných inštitúciách

Prieskum sa sústredil najmä na Uměleckoprůmyslové múzeum v Prahe, ktoré má rozsiahlu zbierku reklamných plagátov. Prieskum a dokumentácia boli vykonané aj v Mestskom múzeu v Břeclavi, ktoré vlastní tiež predmety spadajúce do zbierkotvorného záberu MOB. Do budúcnosti bola dohodnutá ďalšia spolupráca a prieskum v Uměleckoprůmyslovom múzeu v Prahe, ktoré má najmä v oddelení maľby a grafiky obrovské množstvo historickej reklamy rôznych foriem.

e) Spracovanie zbierok

MOB má v prvom stupni evidencie zaregistrovaných 8.224 prírastkových čísel, čo predstavuje 59.952 ks predmetov, písomností a iných dokumentačných foriem. V druhom stupni evidencie, teda skatalogizovaných je 5.555 prírastkových čísel, čo predstavuje 50.390 ks. Múzeum má teda druhotne spracovaných skoro 85 % zbierkového fondu. Pre múzeum boli zabezpečené 3 užívateľské verzie nového programu pre elektronické spracovávanie múzejných zbierok – ESEZ, potrebný aj pre zapojenie múzea do systému CEMUZ -Centrálnej evidencie múzejných zbierok.

Program vytvorila česká firma AiP Safe s.s r.o. a na Slovensku ho distribuuje SNM. V múzeu bol poverený oboznámením sa s programom a prácou s ním 1 pracovník. Po počiatkových neúspechoch pri inštalácii bola práca rozbehnutá v potrebnej miere. V múzeu aj naďalej pretrvával problém s absenciou odborných pracovníkov. Na konci roka sa situácia zmenila vplyvom zrušenia pracoviska v Klobošiciach, čím sa uvoľnili 2 pracovné miesta. Múzeum sa rozhodlo tieto 2 miesta obsadiť konečne odbornými pracovníkmi, ktorí by zároveň spravovali novú stálu expozíciu v Bratislave. Takto bol uverejnený inzerát, na základe ktorého bolo realizované 1 výberové kolo s úspešným záverom, s tým že 2 noví pracovníci boli prijatí k 2.1.2006. Takto sa práca v múzeu zracionalizovala. Činnosti je schopné zvládnuť 9 fyzických osôb na 12 funkčných miestach (3 súbežné úväzky). Takto múzeu chýba v roku 2006 len 1 odborný pracovník.

f) Ochrana zbierok

V roku 2005 bolo vo vlastnej reštaurátorskej dielni odborným reštaurátorom MOB ošetrených 35 a komplexne zreštaurované 2 predmety. Opravené a zakonzervované boli viaceré kartónové, smaltované a plechové reklamy. Najmä pre inštaláciu novej stálej expozície boli pripravené napríklad kompletný drevený nábytok pre interiér obchodu so zmiešaným tovarom reklamný pútač z kašírovanej sadry, obaly, váhy, pokladne, počítačové stroje, zásobníky na tovar a ďalšie. V novej stálej expozícii sú predmety uložené v uzamykateľnom presklenom systéme. Plošné reklamné materiály a písomnosti sú uložené v zasklenom zásuvkovom systéme firmy Lotech, Praha. Interiér obchodu je chránený elektronickým hlásičom. EZS bola riešená, ako priestorovými snímačmi, tak dotykovými na oknách. Vikiérové okná boli opatrené protisvetelnými žalúziami.

Nepriamo je ochrana zbierkového fondu zabezpečená aj 2 strážnymi psami, elektronickou zabezpečovacou signalizáciou napojenou na centrálny pult ochrany Mestskej polície (EZS bola zabezpečená aj stála expozícia v Klobošiciach), zároveň je celý objekt opatrený mrežami. Na EZS sa vykonávajú pravidelné revízie. Ochrana sa výrazne zdokonalila inštaláciou moderného protipožiarneho systému, ktorá bola realizovaná pri príležitosti rekonštrukcie podkrovia v celom objekte. V roku 2005 bola bezdrôtovo napojená priamo na pult Hasičského zboru SR. Všetky depozitáre sú vybavené modernými vysušovačmi vzduchu zakúpenými postupne v minulých rokoch.

Počas putovnej výstavy v Českej republike boli zvlášť poistené každá preprava a pobyt v jednotlivých múzeách. Rovnako je poistený celý zbierkový fond v rámci majetku múzea.

Reklamný sadrový pútač „Flora“ továreň na sviečky, po a pred reštaurovaním

g) Odborno – metodická, lektorská činnosť, spolupráca s inými inštitúciami

Múzeum dlhodobo spolupracuje s viacerými múzeami, pri realizácii ich vlastných výstav. Tak má dlhodobo zapožičané predmety Múzeum Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši vo svojej expozícii o dejinách mesta. Predmety má v dlhodobej zápožičke Múzeum mincí a medailí V Kremnici, či Slovenské Poľnohospodárske múzeum. Múzeum pravidelne poskytuje materiály študentom vysokých a stredných škôl s ekonomickým zameraním pri príležitosti vypracovávaní seminárnych prác a pod. Múzeum sa opäť zúčastnilo ako spoluorganizátor pri realizácii umeleckého sympózia v Mestskom múzeu v Králikoch v Čechách, kde v rámci vyšegrádskeho princípu zabezpečovalo účasť maďarských a slovenských maliarov, neskôr v jesenných mesiacoch pomáhalo spoluorganizovať výstavu prác z viacerých ročníkov tohto sympózia v Budapešti. Múzeum vykonalo niekoľko návštev Maďarskom múzeu obchodu a pohostinstva, ktoré práva prebieha zásadnými premenami vo vzťahu k umiestneniu v Budapešti, ako aj samotného fungovania.

V stálej expozícii v Klobušiciach pokračovala naďalej lektorská a prednášková činnosť. Prednášky sa uskutočnili nasledovne:

- 11.1. Počiatky obchodu na Slovensku
- 18.1. Kultúrny vývin Ilavy
- 25.1. Obchod za feudalizmu
- 1.2. Vznik a história Ilavského pivovaru
- 9.2. Ilavský hrad a barokový kostol
- 15.2. Vývoj obchodu v praveku a stredoveku
- 22.2. Cechy a remeslá v Ilave
- 1.3. Výmenný obchod na našom území
- 9.3. Počiatky obchodu na Slovensku
- 22.3. Vznik a história Ilavského pivovaru
- 5.4. Kultúrny vývoj Ilavy
- 12.4. Obchod do roku 1948
- 3.5. Vznik a história Ilavského pivovaru

Spolu sa na prednáškach zúčastnilo 566 detí.

h) Publikačná a propagačná činnosť

Múzeum sústredilo sily najmä na propagáciu otvorenia novej stálej expozície v Podunajských Biskupiciach v poslednom štvrtroku. Bola zrealizovaná reklamná kampaň, ktorá mala na múzejné pomery nevídané rozmery. V celom hlavnom meste boli rozmiestnené billboardy, v prostriedkoch MHD a na zastávkach boli vylepené plagáty 100x70 cm. Do objektu boli umiestnené smerové tabule a tiráž výstavy. Pri príležitosti otvorenia boli vyrobené reklamné tričká šiltovky, porcelánové šálky, perá a dekoratívne reklamné vstupenky. Celá nová stála expozícia má nový vizuál vychádzajúci z originálneho plagátu zo zbierok múzea z obdobia secesie od autora Šimúnka z roku 1903. Pri tejto príležitosti bola vytvorená nová web stránka s novým designom. Zároveň bola zvolaná tlačová konferencia v reštaurácii Aqua v Bratislave na ktorej sa zúčastnili viaceré médiá. Pre túto konferenciu bolo vytvorené propagačno-informačné CD, ktoré dostal každý účastník. Konferencie sa zúčastnili zástupcovia týchto médií. Niektorým z nich bol priamo na tlačovej konferencii poskytnutý rozhovor. Expozícia bola propagovaná vo viacerých médiách ako STV (ranné vysielenie, regionálny magazín a iné), Nový čas, SRo, atď.... Expozícia bola otvorená 28.12.2005 slávnostnou recepciou s bohatým pohostením a za účasti médií, ako STV, Ružinovská Tv, TA 3, Rádio Okey, Express, SRo a iné.

Múzeum vydávalo ku väčšine výstav zvlášť plnofarebné obojstranné pozvánky, opatrené textom. Múzeum obchodu používa pri príležitosti otvorenia výstav svoj, na pomery slovenského múzejníctva rozsiahly reklamný fond – kalendáriky, bulletiny, PC – tašky, samolepky (2 typy), odznaky, plagáty, pohľadnice, kľúčenky, lietajúce tanieri, pastelky, otvaraky na fľaše, a perá. Určitý

počet týchto predmetov majú návštevníci k dispozícii výlučne zadarmo. Niektoré z týchto predmetov bolo možné aj zakúpiť a to v stálej expozícii v Klobošiciach. Na čelnej fasáde budovy múzea bol umiestnený bigboard propagujúci expozíciu.

Ukážka plagátu použitého v reklamnej kampani múzea

Múzeum propagovalo aj svoju bývalú stálu expozíciu v rádiu Dúha, v Hospodárskych novinách a Ilavských novinách. Putovné výstavy zasa v regionálnej tlači a elektronických médiách v danej lokalite. Zároveň boli zadané podklady pre reklamný inzerát v nákladnej publikácii „Cestovný lexikón SR“ firmy Astor Slovakia.

i) Materiálno - technické vybavenie

V roku 2004 sa podarilo zrealizovať 1. – stavebnú časť rekonštrukcie podkrovia a časti prízemnia ako súčasť realizácie novej stálej expozície MOB. V roku 2005 bol zrealizovaný interiérový projekt tímom Ing. arch. Kataríny Hučkovej, Ing. arch. Vandy Holeščákovej a Ing. arch. Petra Puškára na základe ktorého bol vybudovaný interiér stálej expozície. Celková plocha aj so vstupnou recepciou na prízemí predstavuje výmeru 288 m². Do recepcie bol umiestnený recepčný pult a regál, ako kompromis medzi „starým a novým“. Do celého výstavného priestoru určeného pre exponáty boli osadené drevené pódia s vrchnou doskou z bieleho melamínu. Celý priestor bol zasklený systémovým zasklením firmy Dorma, opatreným posuvnými uzamykateľnými dverami. Celý priestor je presvetlený otočnými lištovými svietidlami so zameraním na predmety. Vrchný priestor je nasvetlený niekoľkými manipulačnými stropnými svietidlami. Pre potreby inštalácie boli vyrobené podstavce pod exponáty v 6 veľkostiach a zároveň 5 špeciálnych otáčacích podstavcov pre sekciu registračných pokladní a zásobníkov na tovar. Tak isto 6 vitrínových solitérov do komunikačného priestoru. Pre sekciu obalov boli vyrobené špeciálne sklenené vitríny, tzv. rastre z lepeného skla. Pre umiestňovanie plošných reklám najmä plagátov na šikmé steny podkrovia bolo vyrobené väčšie množstvo „na mieru“ rámov systém Nielsens. Vstup do obchodu a atmosféru akoby z ulice navodzujú dve veľkoplošné samolepiace fólie s pohľadmi na historické ulice Bratislavy. Firma Lotech z Prahy dodala špeciálny zakladač na plagáty, písomnosti, či drobnosti. Celý priestor je vybavený 4 – okruhovým ozvučením a audiovizuálnou technikou (DVD, Video, CD, Tuner, Mix, stropné reproduktory, TV plazma).

Prijímacia recepcia bola vybavená modernou kancelárskou a výpočtovou technikou a malou šatňou pre návštevníkov. Pri príležitosti otvorenia expozície boli obnovené a opravené nátery fasády objektu a oplotenia múzea. Doprava bola zabezpečovaná výlučne osobným motorovým vozidlom Daewoo Nexia. V polovici roka bolo verejnou súťažou obstarané nové vozidlo VW Caddy typu van, ktoré výrazne prispelo k mobilite múzea, nakoľko má veľmi flexibilný interiér a je schopné previezť menšiu výstavu, či pri akvizícii väčšie množstvo predmetov. Staré vozidlo VAZ 2106 bolo po príslušnom ponukovom konaní odpredané fyzickej osobe. V roku 2006 sa počíta s pokračovaním opráv interiéru budovy, obnovou 3 najväčších miestností – depozitárov.

Rozpočet

Múzeu obchodu bol na r. 2005 schválený rozpočet výdavkov na 10.214 tis. Sk, z toho na bežné výdavky 5.008 tis. Sk a na kap. výdavky 5.206 tis. Sk. Rozpočtovým opatrením č. 19/2005 zo dňa 22.06.2005 nám boli v rámci úpravy stupnice platových taríf zvýšené bežné výdavky o 42 tis. Sk, t.j. na 5.050 tis. Sk a to v podpoložke mzdy (610) o 31 tis. Sk a v pod položke poistné (620) o 11 tis. Sk. Upravený rozpočet bol k 31.09.2005 10.256 tis. Sk. Dňom 15.12.2005 ste nám schválili našu žiadosť o presun finančných prostriedkov z 630 o 140 tis. a z 640 o 35 tis. na položku 610 = 170 tis. a 5 tis. na položku 620.

Bežné výdavky k 31.12.2005 boli čerpané v čiastke 4.785.835,94 Sk z upraveného rozpočtu, t.j. na 95%.

Na základe nášho požiadania boli o zmenu účelového použitia kapitálových výdavkov na rok 2005 ste nám vyhovelí a súhlasili ste s presunom pri úspore finančných prostriedkov za nákup osobného automobilu vo výške 125.037,-Sk z položky 714001 na položku 713001 – interiérové vybavenie.

Kapitálové výdavky k 31.12.2005, boli čerpané vo výške 5.199.348,70,- Sk, t.j. na 100% zo schváleného rozpočtu na rok 2005. Tieto prostriedky boli použité na nákup osobného automobilu, na zhotovenie prípravnej a projektovej dokumentácie interiéru stálej expozície MOB v podkroví sídelnej budovy v Bratislave vo výške 327 tis. Sk, na zakúpenie zbierkových predmetov, na realizáciu interiérového vybavenia stálej expozície MOB, technický dozor.

Rozpočtové príjmy na rok 2005 nám boli stanovené na 50 tis. Sk, splnené boli celkom vo výške 60.508,- Sk, t.j. na 121%. Táto čiastka pozostáva z príjmov zo vstupného do stálej expozície v Klobošiciach, z predaja propagačných materiálov, z dobropisov za spotrebu plynu a el. energie za rok 2004 a z odpredania motorového vozidla LADA 2107.

Fyzický stav pracovníkov k 31.12.2005 bol 6, nakoľko 2 pracovníčky z expozície Klobošice dňom 30.09.2005 ukončili pracovný pomer v rámci likvidácie tohto pracoviska. Z toho 2 pracovníci majú súbežný pracovný pomer, 2 pracujú na skrátený pracovný úväzok, z toho 1 dôchodkyňa.

Skutočné čerpanie bežných výdavkov k 31.12.2005 podľa položiek a podpoložiek je nasledovné:

610 : <i>Mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania</i>	1.537.125,-
611 : <i>tarifný plat</i>	958.781,-
612 : <i>príplatky: osobný, za riadenie</i>	343.274,-
614 : <i>odmeny</i>	235.070,-
620 : <i>Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní</i>	478.245,-
621 : <i>poistné do VŠZP</i>	134.469,-
625001: <i>na nemocenské poist.</i>	17.684,-
625002: <i>na starobné poist.</i>	196.338-
625003: <i>na úrazové poist.</i>	12.412-
625004: <i>na invalidné</i>	37.134,-

625005: <i>na poist. v nezamest.</i>	13.556,-
625007: <i>na poist. do rezerv. fondu</i>	66.652,-
630 : <i>Tovary a služby</i>	2.692.558,94
631 : <i>Cestovné náhrady</i>	94.670,-
631001: <i>tuzemské –</i>	6.630,-
konferencia k 50. výr. založ. múzea v L.M., Klobošice, Banská Bystrica, Brezne, Poprade, Spišskej Novej Vsi, Zvolene, Nitre, Topoľčanoch, Leviciach, Piešťany.	
631002: <i>zahraničné –</i>	88.040,-
v cestovných náhradách sú zahrnuté výdavky na ubytovanie, stravovanie a vreckové počas služ. pracovných ciest do ČR a Maďarska. Tieto súviseli s obhliadkou výstavných priestorov, montážou, demontážou, zabezpečením a realizáciou výstav a prieskumom zbierkových fondov v múzeách v Prahe, Svitavách, Králikoch, Bystřici nad Pernštejnem, Břeclavi, Budapešti, Telči, Žamberku.	
632 : <i>Energie, voda, komunikácie</i>	357.947,80
632001: <i>energie</i>	174.485,50
Zálohové poplatky za vykurovací plyn, vyúčtovanie spotreby el.a tepelnej energie v Bratislave a Klobošiciach	
632002: <i>vodné, stočné – za MOB Bratislava</i>	2.705,-
632003: <i>poštovné a telekomunikačné služby</i>	180.757,30
výdavky na poštovné poplatky, telef. poplatky za účastnícke telef. stanice v Bratislave a Klobošiciach, za fax, mobil, internet	
633 : <i>Materiál</i>	173.406,52
633001: <i>interiérové vybavenie</i>	799,-
zakúpenie konferenčného stolíka	
633002: <i>výpočtová technika – zakúpenie scanneru</i>	3.927,-
633003: <i>telekomunikačná technika – 2 ks telef. aparátov</i>	2.273,50
633004: <i>prev. stroje, prístroje, zariadenia</i>	9.273,-
zakúpenie 6 ks digitálnych vlhkomerov do depozitárov MOB, USB kľúča k CD, kalkulačky	
633006: <i>všeobecný materiál</i>	125.667,52
výdavky na kancelárske potreby – obálky, fotopapier, obaly, stolové kalendáre, tlačivá, pozvánky, CD, DVD, farby, lepidlá, viazacie pásky, toner, čistiace a hyg. potreby, zámok a kovanie, reťaz na pílu, žiarovky, strava pre 2 strážnych psov Tiny a Bessy, xerox papier, bublinková fólia, očkovanie psov, plst', filtre, rukavice, štetce, okuliare, hadica, vrecia PVC, adaptéry, diskety telef. zástrčky, hmoždinky, skrutky, zvonček, zámky, atrapy do expozície, halogénové svietidlá, kalendáriky	
633009: <i>knihy, časopisy, noviny</i>	18.313,-
predplatné Historický časopis, Slovenský národopis, Zb. zákonov, za PSČ, predplatné SME, Kronika	
633010: <i>pracovné odevy, obuv</i>	1.894,-
montérky, pracovná obuv	
633013: <i>drobný nehmotný dlhodobý majetok</i>	5.254,-
inštalácia ADSL do PC	
633015: <i>palivá ako zdroj energie</i>	2.501,50

benzín do kosačky	
633016: <i>reprezentačné výdavky</i>	3.116,-
výdavky na občerstvenie pri príležitosti návštev v MOB	
634 : <i>Dopravné</i>	339.508,70
634001: <i>palivo, mazadlá, oleje, špec. kvapaliny</i>	183.475,-
výdavky na pohonné hmoty do služobných motorových vozidiel Daewoo Nexia a Volkswagen Caddy	
634002: <i>servis, údržba, opravy a výdavky</i>	34.942,40
výmeny oleja, oprava pántu dverí, západky veka, defektu, výmena diskov, stierača, montáž, demontáž pneumatík, zakúpenie autolekárníčky, reflexnej vesty, zámku na volant, technickej kontroly DAEWOO, umytie áut	
634003: <i>poistenie</i>	61.284,-
ročná zákonná a hav. poisťka na Volkswagen Caddy, havar. poisťka Daewoo Nexia	
634004: <i>prepravné a nájom doprav. prostr.</i>	54.876,80
preprava zb. predmetov – výstava Břeclav, Nitra, likvidácia expozície Klobušice – prevoz do BA	
634005: <i>karty, známky, poplatky</i>	4.930,50
diaľničná známka – SK, ČR, nálepky, osvedčenie	
635 : <i>Rutinná a štandardná údržba</i>	614.074,-
635001: <i>oprava interiérového vybavenia</i>	1.468,-
oprava hodín - zb. predmet	
635002: <i>údržba výpočtovej techniky</i>	155.670,10
servis a užívateľské práva PC	
635004: <i>oprava prev. strojov, prístrojov, zariadení</i>	2.995,-
oprava kosačky	
635005: <i>údržba špec. strojov a zariadení</i>	5.440,90
revízia has. prístrojov, servis EPS	
635006: <i>údržba budov, priestorov a objektov</i>	448.500,-
obnova náterov, drobné opravy budovy	
636 : <i>Nájomné za nájom</i>	97.178,70
636001: <i>budov, priestorov, objektov</i>	66.537,-
nájomné za expozíciu v Klobušiciach	
636002: <i>prevádz. strojov, prístrojov a zariadení</i>	29.356,50
prenájom rekl. plochy na autobuse, hyg. zariadení v MOB Bratislava	
636003: <i>špeciálnych strojov a zariadení</i>	1.285,20
prenájom plošiny na orezávanie stromov	
637 : <i>Služby</i>	1.015.773,22
637001: <i>školenia, kurzy, semináre</i>	870,-
úč. poplatok za školenie mzdárky	
637003: <i>propagácia, reklama, inzercia</i>	593.241,-
inzerát v zlatých stránkach, reklamná kampaň k otvoreniu expozície v BA, reklama v cestovnom lexikóne	
637004: <i>všeobecné služby</i>	152.424,20
poplatky za odvoz pevného domového odpadu, spracovanie účtovníctva a výkazníctva, revízia EZS, poplatok za členský príspevok ZMS, renovácia pásov, vyhotovenie kľúčov pre hasičov, vyhotovenie smaltových tabuliek, antivírusový program 2 PC, rámovanie obrazov, prac. ponuka na web.	

637005: <i>špeciálne služby</i>	100.853,-
pravidelné poplatky za bezpečnostné monitorovanie objektu MOB, technikovi PO, pripojenie CPPO, stráženie, servis EZS	
637012: <i>poplatky, odvody, dane, clá</i>	41.880,50
poplatky za transakcie a hotov. výber, daň z nehnuteľností	
637014: <i>stravovanie</i>	25.290,02
stravné lístky pre zamestnancov MOB	
637015: <i>poistné</i>	77.207,50
poistné za majetok MOB a poistenie zb. predmetov pri prevoze výstavy do ČR	
637016: <i>prídely do SF</i>	15.307,-
637027: <i>odmeny zamest. mimo pracovného pomeru</i>	10.300,-
642012: <i>odstupné</i>	77.907,-
vyplatenie odstupného 2 pracovníčkam z expozície Klobošice za 3 mesiace (IV. Q 2005)	
700: Kapitálové výdavky – 5.199.348,70,-Sk	
Z toho:	
projekt interiéru novej stálej expozície-327.000,-	
nový automobil van VW Caddy- 674.963,-	
realizácia interiéru novej stálej expozície-3.895.845,70,-	
stavebný a technický dozor pri realizácii interiéru-103.500,-	
zbierkové predmety-198.040,-	

Efektívnosť čerpania prostriedkov štátneho rozpočtu v roku 2005 bola vyhovujúca. Celkove sa výdavky čerpali na 97% - schválených 10.256.000,- – čerpanie 9.985.184,64,-

V položkách:

610 –Mzdy platy a ostatné osobné vyrovnania. V položke bolo čerpanie na 100 %, schválených po úpravách 1.539.000,- - čerpanie – 1.537.125,-.

620 –Poistné a príspevok zamestnávateľa do NÚP. Čerpanie bolo na 99%. Schválených po úpravách 484.000,- - čerpanie 478.245,-.

630 – Tovary a ďalšie služby. Čerpanie po úpravách 92%. Z týchto prostriedkov bola časť po schválení presunutá na položky 610 a 620 kde pôvodne schválené sumy nepostačovali. Schválených 2.942.000,-, čerpanie 2.692.558,94,-.

Kapitálové prostriedky boli čerpané na 100%. Schválených 5.206.000,-, čerpanie 5.199.348,70,-.

Personálne otázky

Múzeum obchodu Bratislava patrí medzi najmenšie múzeá na Slovensku. Vo svojom organizačnom poriadku malo stanovených 14 funkčných miest v 5 oddeleniach – riaditeľa, oddelenie výskumu múzejných predmetov, oddelenie výskumu písomností (archív), hospodársku správu a stálu expozíciu. Fungovanie týchto miest bolo možné zabezpečiť minimálne 11 fyzickými osobami. V súčasnosti má však zriaďovateľom regulatívne povolených len 8 fyzických osôb.

V roku 2005 bol obsadených len 11 funkčných miest 8 fyzickými osobami, od 10 mesiaca došlo k zmene organizačného poriadku, nakoľko bola zrušená stála expozícia v Klobošiciach. Organizačná schéma bola zracionalizovaná. Oddelenie stálej expozície bolo vypustené a tak zostali len 4. Správa novej stálej expozície prešla do kompetencie 2 odborných oddelení. Takto boli zrušené 2 funkčné miesta. Múzeum má takto najmä od 1.1. 2006 len 12 funkčných miest, na prevádzku ktorých postačuje 9 fyzických osôb. K tomuto dátumu sa podarilo konečne obsadiť aspoň dve odborné miesta. I tak má múzeum od zriaďovateľa povolených len 8 osôb, čím jedno odborné miesto ostáva stále nenaplnené a pri činnosti múzea stále chýba..

Hodnotenie, analýza vývoja organizácie

Múzeum obchodu, ako štátna rozpočtová organizácia hradila všetky svoje výdavky z prostriedkov štátneho rozpočtu. Tento rok hodnotíme z hľadiska štátneho rozpočtu ako zatiaľ najúspešnejší. Podarilo sa plniť všetky základné poslanie múzea ako takeého. Zbierkový fond bol obohatený o 134 kusov predmetov a písomností. Napríklad v rokoch 2000 a 1998 neboli pridelené múzeu kapitálové prostriedky a tak neboli vykázané žiadne prírastky.

Všetky výstavy múzea videlo spolu 8.509 návštevníkov, čo predstavuje čiastočný pokles oproti roku 2004 súvisiaci so zrušením starej stálej expozície a budovaním novej. Podstatné je že sa múzeu podarilo realizovať II. etapu realizácie novej stálej expozície – vybudovanie interiéru. Na výber realizátora bola vypísaná verejná súťaž, ktorej sa zúčastnili 3 firmy z Bratislavy. Po dokončení vyvinuli pracovníci múzea veľké úsilie pri samotnej inštalácii, aby mohla byť stála expozícia 28.12.2005 slávnostne otvorená. Takto došlo k naplneniu dlhodobých snáh a túžob múzea mať stálu expozíciu vo vlastnej budove a na území hlavného mesta. Reklamná kampaň pre otvorenie mala nebyvalé rozmery a upútala mnohých obyvateľov nielen Bratislavy. Do budúcnosti bude potrebné naďalej riešiť propagáciu stálej expozície s cieľom stáleho zvyšovania návštevnosti. Už len prvé 3 mesiace prevádzky v roku 2006 poukazujú na to že umiestnenie a realizácia novej expozície boli tým najlepším krokom, rozhodnutím a zároveň jedným z najprielomovejších a najdôležitejších počínov v histórii múzea.

Prechod na systém štátnej pokladnice sa zatiaľ osvedčil, najmä po osvojení si pravidiel a spôsobu práce príslušnými pracovníkmi, ako moderný a čiastočne zjednodušujúci.

Aj ochrana zbierkového fondu dosiahla novú vyššiu úroveň kompletnou inštaláciou elektronického protipožiarného systému a jeho bezdrôtovým napojením na centrálny pult hasičského zboru SR

V roku 2006 bude pokračovať postupná oprava interiéru opravou dvoch z troch najväčších miestností objektu – depozitárov. Čo bude mimoriadne náročná úloha, nakoľko ide o priestory vysoko naplnené zbierkovými predmetmi.

Múzeum chce aj naďalej pokračovať vo vystavovaní v Českej republike a to začatím putovania novej výstavy odskúšanej na Slovensku „Svet bubliniek“ o predaji a propagácii nealkoholických nápojov – limonád, minerálnych a sódoých vôd v minulosti. Múzeum chce zintenzívniť spoluprácu s Maďarským múzeom obchodu a pohostinstva v Budapešti a nadviazať kontakt s nemeckým Múzeom obalu v Heidelbergu.

*prom. hist. Marcel Juck
riaditeľ Múzea obchodu*